

Pelastakaa Lapset

LASTEN SUOJELU JA NETTIVIHJE -TOIMINNON VUOSIRAPORTTI 2021

Lasten suojele ja Nettivihje

Pelastakaa Lapset ry:n Lasten suojele ja Nettivihje –toiminto tekee työtä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi, edistääkseen varhaista puuttumista lapsiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin ja nopeuttaakseen lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin poistumista netistä. Työn keskiössä on lapsen oikeus tulla suojeleksi kaikelta väkivallalta.

Lasten suojele ja Nettivihje on aloittanut toimintansa vuonna 2002. Toiminto on osa Suomen Safer Internet Centre -toimintaa (FISIC), joka pyrkii takaamaan lapsille paremman ja turvallisemman digitaalisen ympäristön. FISIC-työtä tehdään yhdessä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa. Pelastakaa Lapset on myös kansainvälisen ECPAT-verkoston edustaja Suomessa ja kansainvälisen INHOPE-vihjepalveluverkoston jäsen.

Kuva: Lasten suojele ja Nettivihje –toiminnon kolme keskeistä painopistettä.

Vihje- ja analyysityö

Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto ylläpitää Nettivihje-palvelua, joka vastaanotti 3439 vihjettä lapseen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvästä toiminnasta ja materiaalista digitaalisissa ympäristöissä vuonna 2021.

Nettivilhje on osa kansainvälistä [INHOPE-vihjepalveluverkostoa](#), jonka avulla pystytään välittämään tieto laittomasta materiaalista nopeasti viranomaisille ja palveluntarjoajille riippumatta siitä, missä maassa laiton materiaali sijaitsee. Lisäksi Lasten suojelu ja Nettivilhje -toiminto tekee yhteistyötä Canadian Centre for Child Protection -järjestön ylläpitämässä tekoälyä käyttävässä [Project Arachnidissa](#), jossa toiminto analysoi lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia nopeuttaakseen sen poistumista netistä. Lue lisää Nettivilhjeen vuositilastoista 2021 tämän raportin loppuosasta.

- Lasten suojelu ja Nettivilhje -toiminto analysoi INHOPE-vihjepalveluverkoston käyttämässä ICCAM -järjestelmässä 7906 kuvaa/videota vuonna 2021.
- Lasten suojelu ja Nettivilhje -toiminto analysoi Project Arachnidissa 113 184 kuvaa vuonna 2021.

Suuri osa lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista ei tule viranomaisten tietoon esimerkiksi siksi, että kynnys ilmoittaa viranomaisille epäilystä rikoksesta tai laittomasta materiaalista on korkea. Matalan kynnyksen Nettivilhje-palvelun avulla voidaan saada viranomaisten tietoon myös ne tilanteet, joita ei syystä tai toisesta haluta ilmoittaa suoraan poliisille. Näin yhä useampi lapsiin kohdistunut seksuaalirikos saadaan selvitettyä ja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia poistettua tehokkaasti netistä. Nettivilhjetä ylläpidetään tiiviissä yhteistyössä keskusrikospoliisin kanssa.

HELPPOA JA TURVALLISTA

Nettivilhjeen kautta tulleet vihjeet käsitellään luottamuksellisesti ja kaikki laittomaan toimintaan viittaava tieto välitetään viranomaisille mahdollista jatkokäsittelyä varten.

Ilmoittamalla suojelet lasta.

Pelastakaa Lapset
Yhteisrahoitettu Euroopan unionin Verkköjen Eurooppa -välineestä

Kuva: Vuonna 2021 tuotettua sosiaalisessa mediassa jaettavaa materiaalia.

Tiedon ja ymmärryksen lisääminen

Tiedon tuottamisen, sen jakamisen sekä koulutusten avulla Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto pyrkii ennaltaehkäisemään lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia ja edistämään varhaista puuttumista rikoksiin. Vuonna 2021 Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto uudisti [nettisivunsa](#) ja tuotti useita materiaaleja ammattilaisille, lapsille ja nuorille sekä heidän huoltajilleen:

- [Grooming lasten silmin – selvitys 11-17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä](#) (saatavilla myös [englanniksi](#))
- [Mun keho mun rajat – opas nuorille. Tietoa alastonkuvien jakamisesta ja seksuaalissävyytteisestä viestittelystä](#) (saatavilla myös [ruotsiksi](#))
- [Arkipäiväiset kuvat lapsista seksualisoivassa kontekstissa](#) (saatavilla myös [englanniksi](#) Pelastakaa Lapset Tanskan sivuilla)
- [Testaa tietosi -forms kysely: Miten lasten parissa toimiva aikuinen voi huolehtia lapsen turvallisuudesta netissä?](#)
- [Julisteita ja somekuvia seksuaaliväkivallasta](#) (juliste saatavilla myös [ruotsiksi](#))
- Lisäksi Telia Finland Oy yhdessä Pelastakaa Lasten kanssa tuotti [digitaalisen vanhemmuuspakkauksen](#), joka auttaa vanhempaa suojaamaan lapsen netinkäyttöä.

Koronatilanteesta johtuen materiaaleja ei päästy jakamaan normaaliin tapaan tapahtumissa ja tilaisuuksissa, joten Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto postitti pakeitin materiaaleja yli kahdensadan koulun terveydenhoitajalle. Lisäksi materiaalipaketteja lähetettiin nuorisotyöntekijöille ympäri Suomen ja nettiversioita markkinoitiin lasten parissa toimiville ammattilaisille suunnatuissa koulutuksissa.

Väitöskirjatutkija Mikkel Rask Pedersen Aarhusin yliopistolta ja Tanskan Pelastakaa Lapsista oli vierailevana tutkijana Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminnossa loppuvuoden 2021. Vierailun aikana Mikkel Rask Pedersen mm. kirjoitti vuonna 2022 julkaistavaa uutta materiaalia lasten parissa toimiville ammattilaisille lapsikohteisesta seksuaalisuudesta.

Kaikki tuotetut materiaalit ovat saatavilla Nettivihjeen materiaalipankissa: [nettivihje.fi/materiaalipankki](#)

Kuva: Vuonna 2021 tuotettua sosiaalisessa mediassa jaettavaa materiaalia.

KAAPPAA KUVA!

Ota kuvakaappaus tai valokuva näytöstä, jos saat epäilyttäviä viestejä aikuisilta. Kuva toimii todisteena aikuisen laittomasta toiminnasta ja voi auttaa saamaan kiinni rikoksen tekijän.

Kuva: Vuonna 2021 tuotettua sosiaalisessa mediassa jaettavaa materiaalia.

Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto koulutti vuonna 2021 yli 3200 ammattilaista 28 koulutustilaisuudessa. Koulutusta tarjottiin lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta digitaalisessa mediassa ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisystä mm. sosiaali-, terveys- ja opetustoimen ammattilaisille. Kehoni on minun -koulutuskierros saatiin päätökseen keväällä 2021 ja syksyllä 2021 Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto aloitti ammattilaisille ja opiskelijoille suunnatun koulutuskierroksen yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa. Koulutuskierros jatkuu vuonna 2022. Lisäksi toteutettiin kysely ammattilaisille siitä, millaista materiaalia lasten parissa toimivat ammattilaiset toivoisivat tukemaan omaa työtään lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi.

Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto järjesti "Ilmoita älä sivuuta" -webinaarin lasten ja nuorten parissa toimiville ammattilaisille sekä seksuaalirikollisten ja lapsikohtaisen seksuaalisuuden omaavien henkilöiden kanssa työskenteleville marraskuussa 2021. Tilaisuuteen olivat tervetulleita myös poliisit, muut viranomaiset ja päättäjät. Webinaarissa kuultiin ammattilaisten, tutkijoiden ja viranomaisten puheenvuoroja lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta ja siitä, miten lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia voidaan ennaltaehkäistä.

Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto toteutti kaksi mainoskampanjaa vuonna 2021. Toinen kampanjoista oli suunnattu erityisesti lapsille ja nuorille ja toinen aikuisille. Mainoskampanjat toteutettiin kohdennettuna mainontana Instagramissa ja Facebookissa. Lapsille ja nuorille suunnatussa mainoskampanjassa olivat lisäksi mukana somevaikuttajat Maiju Voutilainen ja Mikael Sundberg (@Mikirotta), jotka jakoivat lapsille ja nuorille tietoa seksuaalisesta häirinnästä, groomingista ja Nettivihjeestä Snapchatissa ja Instagramissa.

Mainoskampanjoiden avulla tavoitettiin yli 430 000 henkilöä. Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto esitteli toimintaansa myös Nelosella esitettävässä Vain Elämää -ohjelmassa ja antoi useita haastatteluja eri medioille vuoden aikana.

Lapsia ja nuoria tavoitettiin tekemällä yhteistyötä myös Pelastakaa Lasten nettinuorisotalo Netarin kanssa. Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto järjesti kaksi teemailtaa lapsille ja nuorille seksuaalisesta häirinnästä ja alastonkuvien jakamisesta Netarin Momio- ja Discord-iloissa. Lisäksi somepostauksia jaettiin lapsille ja nuorille säännöllisesti Netarin Instagram-tilin kautta. Yhteistyötä tehtiin myös Sua varten somessa -hankkeen kanssa. Hankkeen Instagram-tilillä järjestettiin Instagram-live lasten houkuttelusta seksuaalisiin tarkoituksiin ja Nettivihjeen asiantuntijat olivat mukana keskustelemassa ja vastaamassa kysymyksiin.

Vuonna 2021 Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto pyrki kehittämään toimintaansa järjestämällä mm. työpajan nuorten kanssa. Työpajassa saatiin palautetta ja kehitysideoita Nettivihjeen toiminnasta suoraan nuorilta. Lapsia ja nuoria osallistettiin vuoden aikana myös heille suunnattujen materiaalien ja kampanjoiden työstämiseen.

Vaikuttamistyö

Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto edistää lasten oikeutta tulla suojelluksi seksuaaliväkivallalta tekemällä pitkäjänteistä vaikuttamistyötä. Tavoitteena on, että lasten suojelemisen kannalta keskeiset muutokset toimitatapoihin ja rakenteisiin saavutetaan niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto antoi muun muassa seuraavat lausunnot/kommentit strategioihin ja uudistuksiin vuonna 2021:

- [Lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi](#)
- [Lausunto lapsiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyvästä terminologiasta](#)
- [Kommentti Parlamenttien välisen liiton \(IPU\) Demokratiaa ja Ihmisoikeuksia käsittelevän pysyvän komitean päätöslauselmaluonnokseen: Legislation worldwide to combat online child sexual exploitation and abuse](#)

Lisäksi Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto oli mukana muissa Pelastakaa Lasten lausunnoissa, kuten [kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaan liittyvässä lausunnossa](#).

Vuoden 2021 aikana Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto oli kuultavana useissa päättäjille suunnatuissa tilaisuuksissa. Lasten suojelu ja Nettivihje teki vaikuttamistyötä erityisesti seksuaalirikoslainsäädännön luvun 20. kokonaisuudistukseen ja lasta kunnioittavan terminologian käyttöön liittyen. Lasten suojelu ja Nettivihje oli kuultavana mm. Oikeusministeriön järjestämässä [asiantuntijakuulemisessa seksuaalirikos-](#)

[lainsäädännön kokonaisuudistusta koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi](#). Lisäksi vuonna 2020 aloitettua vaikuttamistyötä jatkettiin Euroopan komission antaman määräaikaisen asetusehdotuksen kiireellisen hyväksymisen puolesta jakamalla tietoa suoraan päättäjille ja osallistumalla kansainvälisten toimijoiden yhteisiin kannanottoihin. Asetuksen avulla pyrittiin sallimaan tietyjen digitaalisten työkalujen käyttö myös jatkossa rajoitettuun tarkoitukseen: lasten suojelemiseen seksuaaliväkivallalta. Väliaikainen asetus hyväksyttiin EU:ssa heinäkuussa 2021.

Lisäksi Lasten suojelu ja Nettivihje osallistui useiden verkostojen ja työryhmien toimintaan vuonna 2021. Lasten suojelu ja Nettivihje -toiminto edusti Pelastakaa Lapsia mm. seuraavissa työryhmissä ja verkostoissa: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan alainen järjestötyöryhmä (NAPE), Lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn ohjausryhmä (Väkivallaton lapsuus) Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman (VANUPO) anti-grooming työryhmä, Ihmiskaupan vastainen verkosto (IKV) ja SeriE-verkosto.

Pelastakaa Lapset valittiin vuonna 2021 Euroopan neuvoston Lanzaroten sopimusta monitoroivan Lanzaroten komitean jäseneksi "Observer" -statuksella. Suomen Pelastakaa Lapset edustaa komiteassa koko kansainvälistä Pelastakaa Lapset -järjestöä (Save the Children International). Lisäksi Pelastakaa Lapset osallistui Lanzaroten sopimuksen kansallisen toimeenpanosuunnitelman laatimiseen kuuluva neuvoo antavana asiantuntijana sosiaali- ja terveysministeriön monialaiseen työryhmään.

Tietoa Nettivihje-palvelusta

Nettivilhje on vihjepalvelu, jonne kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen, jos epäilee kohdanneensa netissä lapsen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvää materiaalia tai toimintaa. Nettivilhjeeseen saapuneiden vihjeiden käsittelyssä noudatetaan Suomen lakia ja kansainvälisen INHOPE-verkoston yhteisiä toimintaperiaatteita. INHOPE-verkoston tavoitteena on nopeuttaa laittoman materiaalin poistamista verkosta edistämällä tiedonkulkua viranomaisille ja palveluntarjoajille. Nettivilhjeeseen voi ilmoittaa:

1. Lapsen tai nuoren (alle 18v.) kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista (myös anonyymisti)
2. Lapsen tai nuoren (alle 18v.) houkuttelusta seksuaalisiin tarkoituksiin netissä (grooming)
3. Lapsen tai nuoren (alle 18v.) alastonkuvasta tai -videosta, joka on lähtenyt leviämään netissä
4. Lapsen tai nuoren (alle 18v.) kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvästä ihmiskaupasta
5. Lapsen tai nuoren (alle 18v.) kohdistuneesta seksuaalisesta häirinnästä netissä

Vuonna 2021 vihjelomakkeelle lisättiin kohta, jonka avulla voi ilmoittaa lapsen tai nuoren kohdistuneesta seksuaalisesta häirinnästä netissä. Kohta lisättiin, sillä sen toivotaan madaltavan lasten ja nuorten kynnystä ilmoittaa kohtaamastaan seksuaaliväkivaltaa netissä. Lapset ja nuoret saattavat mieltää esimerkiksi aikuisen lähettämän seksuaalissävyytteisen viestin seksuaalisena häirintänä. Asia nousi esiin Lasten suojele ja Nettivilhje -toiminnon järjestämässä työpajassa lasten ja nuorten kanssa Nettivilhje-toiminnan kehittämiseksi keuhällä 2021.

Nettivilhjeen tietosuojaseloste on saatavilla osoitteessa: pelastakaalapsen.fi/nettivilhje/tietosuojaseloste

Vihjeet pyritään käsittelemään 48 tunnin sisällä niiden saapumisesta. Kaikki laittomaan materiaaliin ja toimintaan viittaava tieto välitetään Suomen viranomaisille arviointia ja mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Ulkomaisella palvelimella sijaitsevasta laittomaksi arvioidusta ja lasten oikeuksia loukkaavasta materiaalista välitetään tieto (URL-osoite) sen maan INHOPE-vihjepalveluverkoston kuuluvalla vihjepalvelulle, missä laitton materiaali sijaitsee. Vihjepalvelu arvioi materiaalin kyseisen maan lainsäädännön mukaan ja välittää tietoa niin paikallisviranomaisille kuin palveluntarjoajille, jotta materiaali saadaan poistettua mahdollisimman nopeasti verkosta.

Suomessa sijaitsevasta laittomasta materiaalista Nettivilhje on yhteydessä myös suoraan palveluntarjoajaan kehottaen heitä olemaan yhteydessä keskusrikospoliisiin. Suomen lainsäädännöstä johtuen, Nettivilhje ei voi välittää palveluntarjoajalle laitonta materiaalia sisältävää URL-osoitetta materiaalin poistamiseksi tai vaatia palveluntarjoajaa poistamaan materiaalia. Joissain maissa INHOPE-vihjepalvelu voi kuitenkin vaatia palveluntarjoajaa poistamaan maassaan sijaitsevan materiaalin. Suuri osa vihjeiden sisältämästä laittomasta materiaalista sijaitsee muualla kuin Suomessa, joten tiedon välittäminen INHOPE-vihjepalveluverkossa on tärkeää. Tiedot välitetään muille vihjepalveluille INHOPE:n ylläpitämän [ICCAM-järjestelmän](#) avulla, josta tieto välittyy myös kansainväliselle poliisijärjestö Interpolille ja [IC-SE-tietokantaan](#) (International Child Sexual Exploitation database). Rekisteröitymistä tai aineiston lataamista edellyttävillä sivuilla sijaitsevaa materiaalia Nettivilhje ei tarkista, vaan näitä vihjeitä koskeva tieto välitetään suoraan keskusrikospoliisille.

Kuva: Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia sisältävän vihjeen käsittely.

Vihjeet, jotka käsittelevät epäilyä lapseen kohdistuneesta laittomasta toiminnasta, kuten lapsen houkuttelua seksuaalisiin tarkoituksiin, arvioidaan ja välitetään keskusrikospoliisille mahdollista jatkoselvitystä ja toimenpiteitä varten. Lisäksi Nettivihje tekee lastensuojeluilmoituksen aina, jos ilmoituksen perusteella herää huoli lapsesta ja lapsesta on riittävästi tietoa ilmoituksen tekemiseksi. Vihjeen lähettäjälle tarjotaan myös neuvoja ja ohjausta esimerkiksi auttaviin palveluihin. Tällaista tukea saa jättämällä vihjelomakkeelle sähköpostiosoitteensa.

Self-generated CSAM

Itse tuotetulla lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavalla materiaalilla (Self-generated CSAM) tarkoitetaan yleensä kuva- tai videotallennetta, jossa lapsi on houkutteltu poseeraamaan tai tekemään seksuaalisia tekoja kameran edessä. Internet Watch Foundation (IWF) mukaan self-generated CSAM on lisääntynyt kansainvälisesti 77 % vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Koronapandemian ja siihen liittyvien karanteenien uskotaan vaikuttaneen tilanteeseen. Ilmiö koskettaa kaiken ikäisiä lapsia, useimmiten 11–13-vuotiaita tyttöjä.

Materiaalia tuotetaan yleisimmin lapsen omassa makuuhuoneessa, kylpyhuoneessa tai muussa kotiympäristössä. Kuvista voi käydä selkeästi ilmi, että lapsi on itse tallentanut kuvamateriaalin. Kuva voi olla esimerkiksi selfie. Kuva- tai videomateriaali voi olla tuotettu myös web-kameran välityksellä ja tekijä on tallentanut tapahtumat sekä jakanut tallenteen verkossa. Lapsi voi joko olla tietoinen tallennuksesta tai luulla, että kyseessä on ollut kahdenvälinen luottamuksellinen tilanne, jota ei taltioida. Tilanteeseen voi liittyä myös voimakkaampaa pakottamista ja lasta saatetaan kiristää tuottamaan lisää materiaalia jo aiemmin jaetulla kuvamateriaalilla. Lapselle saatetaan myös tarjota palkkiota kuvista ja videoista.

Joskus materiaali on tuotettu suostumuksellisessa suhteessa saman ikäisen henkilön kanssa, mutta materiaali on joko vuotanut vahingossa ulkopuolisille tai kuvan vastaanottaja on tarkoituksella levittänyt sitä eteenpäin. Myös alaikäinen voi syyllistyä rikokseen jakaessaan eteenpäin laittomaksi luokiteltavaa materiaalia toisesta alaikäisestä. Suostumuksellisessa suhteessa ja groomingin seurauksena tuotettu materiaali ovat seurausta hyvin erilaisista olosuhteista ja tilanteista, mutta riippumatta siitä, missä olosuhteissa tai mihin tarkoitukseen materiaali on alun perin tuotettu, materiaalin levittäminen on lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ja uhka lapsen hyvinvoinnille.

Vanhemmilla ja huoltajilla on suuri merkitys siihen, millä tavalla lapset oppivat toimimaan verkkoympäristössä. Aikuisten on tärkeää olla läsnä lasten digiarjessa. Lasten kanssa olisi tärkeää keskustella riittävän aikaisin seksuaalissävytteisten kuvien jakamisesta ja siihen liittyvistä riskeistä. Uhrien syyllistäminen on edelleen yleistä, mikä on haaste avun hakemiselle ja saamiselle. Sekä lasten että kaikkien lasten kanssa toimivien aikuisten tulisi olla tietoisia ilmiöstä sekä siitä, miten materiaalin levitessä tulee toimia ja mitkä tahot pystyvät tarjoamaan tukea ja apua tilanteessa.

Lue lisää aiheesta:

- Thorn 2020: [“Thorn Research: Understanding sexually explicit images, self-produced by children”](#)
- INHOPE: [“What is self-generated CSAM?”](#)
- IWF 2021: [“IWF Annual Report 2020 - Face the Facts”](#)
- Ecpat Sweden 2021: [“Everything that is not a yes is a no”](#)
- Pelastakaa Lapset 2021: [“Mun keho mun rajat – opas nuorille. Tietoa alastonkuvien jakamisesta ja seksuaalissävytteisestä viestittelystä”](#)

Tietoa Nettivihje-palveluun saapuneista vihjeistä vuonna 2021

Vuonna 2021 vihjeitä saapui Nettivihjeeseen yhteensä 3439. Yksi vihje tarkoittaa yhtä verkko-osoitetta (URL) tai yhtä kuvausta laittomaksi epäilystä toiminnasta. Jokainen URL voi sisältää yksittäisen kuvan tai videon tai jopa satoja kuvia tai videoita.

Vihjemäärät ja vihjeiden sisällöt vaihtelevat jonkin verran vuosittain. Vuonna 2021 Nettivihje vastaanotti 682 vihjetä enemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuukausittainen vaihtelu vihjeiden määrässä oli suurta. Alkuvuodesta vihjeitä tuli keskimääräistä vähemmän, mutta vihjemäärät kasvoivat syksyllä ja eniten vihjeitä tuli lokakuussa. Koronapandemian mahdollista vaikutusta vihjemäärän kasvuun tai vaihteluun vuoden sisällä ei pystytty arvioimaan.

Vuonna 2021 saapuneista vihjeistä 35 % sisälsi laittomaksi arvioitua lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia tai seksuaaliväkivaltaan liittyvää toimintaa, kuten lapsen houkuttelua seksuaalisiin tarkoituksiin. Muutosta edelliseen vuoteen ei ole prosentuaalisesti havaittavissa. Lisäksi kuusi prosenttia vihjeistä sisälsi lasta seksuaalisoivaa materiaalia, josta osa on Suomessa laitonta. Lasta seksuaalisoivan materiaalin osuus on kolminkertaistunut, joskin koko vihjemäärään suhteutettuna tämän kaltainen materiaali on edelleen vähäistä. 41 % saapuneista vihjeistä sisälsi tietoja sivustoista, joista materiaali oli esimerkiksi poistettu, materiaali vaati latausta tai olivat suojattu salasanoilla. Muuksi materiaaliksi luokiteltiin 18 % saapuneista vihjeistä. Osa tästä oli materiaalia, jossa luotettavan ikäarvion tekeminen oli mahdotonta. Tällöin materiaalia ei voi luokitella laittomaksi. Ei saatavilla olevan tai poistetun materiaalin osuus kasvoi edellisestä vuodesta, ja vastaavasti muun materiaalin osuus väheni.

Vuonna 2021 lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia sisältävistä vihjeistä valtaosa (88 %) piti sisällään materiaalia, jossa seksuaaliväkivaltan kohteena oleva lapsi arvioitiin 3–13-vuotiaaksi. Edellisenä vuonna tämä luku oli 68 %. Kuudessa prosentissa seksuaaliväkivaltaa kohdistui hyvin pieneen, alle kolmevuotiaaseen lapseen. Tässä ikäryhmässä ei ole havaittavissa muutosta edelliseen vuoteen verrattuna. Toiset kuusi prosenttia vihjeistä sisälsi 14–17-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Tässä ikäryhmässä muutos oli suuri: edellisenä vuonna vastaava luku oli 32 %. Ikäarvioon liittyvien haasteiden vuoksi 14–17-vuotiaiden lasten osuus voisi olla tosiasiansa tässä raportissa esitettyjä tilastoja suurempi.

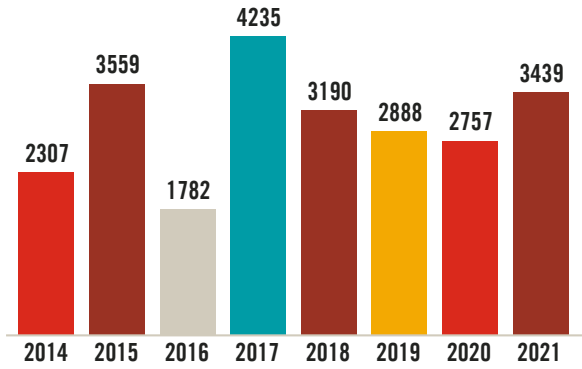
Olemme nostaneet mm. seksuaalirikoslain kokonaisuudistusta koskevassa lausunnossamme esiin, ettei laki tällä hetkellä suojaa riittävän hyvin murrosiän ohittaneita alle 18-vuotiaita nuoria. Vaarana on, että osa laittomasta materiaalista jää tunnistamatta, kun arvio lapsen iästä tehdään vain fyysistä kehitystä arvioimalla.

Vuonna 2021 lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia sisältävissä vihjeissä uhreina oli enemmän tyttöjä kuin poikia. 92 % materiaalista sisälsi tyttöihin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, 74 %:ssa uhreina oli vain tyttöjä. Tyttöjen osuus on kasvanut merkittävästi edellisestä vuodesta, jolloin materiaalista 70 % kuvasi tyttöihin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ja 62 % uhreina oli vain tyttöjä. Poikien osuus uhreista on vastaavasti laskenut. 24 % materiaalista sisälsi poikiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Edellisen vuoden vastaava luku on 38 %. Vuonna 2021 materiaalista kuusi prosenttia sisälsi vain poikiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Muutos on suuri, sillä edellisenä vuonna 32 % materiaalista sisälsi pelkästään poikiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

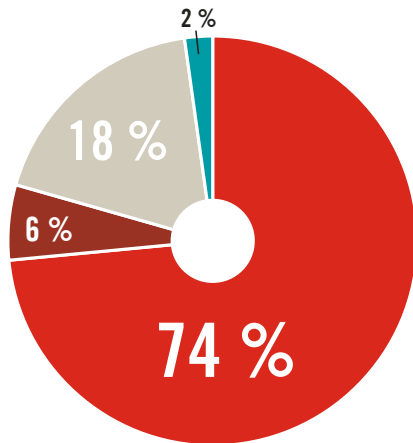
Vuonna 2021 noin puolet kaikesta lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista sisälsi penetratiivisia tekoja. 12 %:ssa fokus oli genitaalialueella. Yhdeksän prosenttia materiaalista sisälsi seksuaalista toimintaa ilman aikuista ja 17 % aikuisen kanssa. 15 % sisälsi sadismia tai muuta raakuutta. Merkittävänä muutoksina edelliseen vuoteen verrattuna voidaan pitää seksuaalista toimintaa ilman aikuista sisältävän materiaalin vähenemistä puolella sekä materiaalin raastumista. Edellisenä vuonna sadismia ja muuta raakuutta sisältävää materiaalia oli neljä prosenttia kaikesta materiaalista, eli osuus on lähes nelinkertaistunut.

Nettivilhje sai vuonna 2021 enenevissä määrin vihjeitä pimeässä verkossa sijaitsevista sivustoista, jotka sisältävät lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia.

Vihjemäärät vuosina 2014-2021

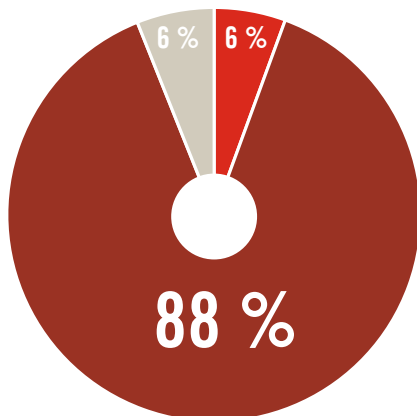

Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali sukupuolittain (n=860)

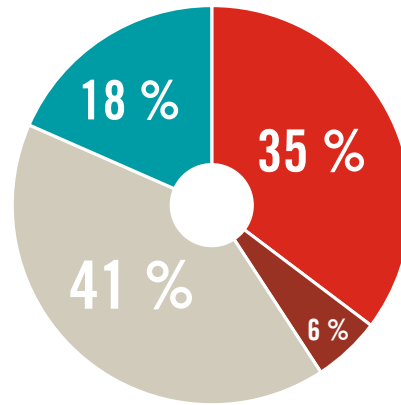
- Tyttö
- Poika
- Molemmat
- Ei määritetty

Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali ikäluokittain (n=860)

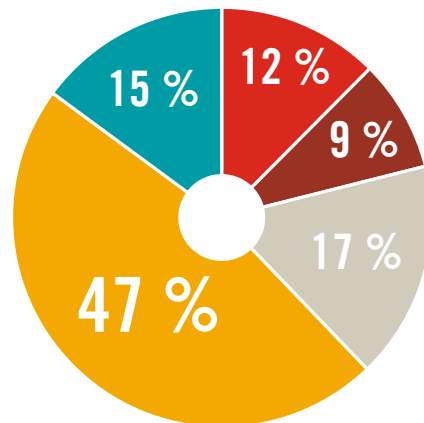
- 0–2-vuotias
- 3–13-vuotias
- 14–17-vuotias

Nettivilhjeeseen saapuneiden vihjeiden sisältö (N=3439)

- Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali tai laitton toiminta
- Lasta seksuaalisoiva materiaali
- Materiaali poistettu tai sivulle ei pääsyä
- Muu materiaali (esim. ikäarvion mukaan ei alle 18-vuotias)

Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali seksuaaliväkivallan muodon mukaan luokiteltuna

- Fokus genitaalialueella
- Seksuaalista toimintaa ilman aikuista
- Seksuaalista toimintaa aikuisen kanssa
- Penetraatiota
- Sadismia ja muuta raakuutta

Yhteistyössä

INHOPE

KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI
NATIONELLA AUDIOVISUELLA INSTITUTET
NATIONAL AUDIOVISUAL INSTITUTE

**Yhteisrahoitettu Euroopan unionin
Verkkojen Eurooppa -välineestä**

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.

pelastakaalapset.fi